

Mijn column nummer 228

Nader onderzoek moet anders

De 'humane spoedlocaties' staan in de belangstelling. Dat zijn gevallen van ernstige bodemverontreiniging met risico's voor de mens die in verband daarmee om een spoedige sanering vragen.

Staatssecretaris Atsma is optimistisch over de aanpak van de humane spoedlocaties. Het gaat om 414 locaties in heel Nederland. Dat is een overzichtelijk aantal. In een convenant heeft de staatssecretaris met provincies en gemeenten vastgelegd dat deze locaties voor 2015 zijn aangepakt. Er is dus best nog wel tijd. De staatssecretaris gaat ervan uit dat deze gevallen voor maximaal € 300 miljoen kunnen worden aangepakt. Dat geld is ook beschikbaar. Logisch dat de staatssecretaris optimistisch is. Waar wachten we nog op?

De Noordelijke Rekenkamer heeft de aanpak van de humane spoedlocaties in de drie noordelijke provincies beoordeeld. Ik kan iedereen aanbevelen kennis te nemen van het uitstekende rapport. Daaruit blijkt dat het voor twee van de drie provincies twijfelachtig is of ze de klus op tijd kunnen klaren. Vooral de nadere onderzoeken blijken veel tijd in beslag te nemen, soms wel dertien (!) jaar. Tijdens mijn loopbaan in de bodemsanering heb ik veel opdrachten voor nader onderzoek gegeven. Sommige onderzoeken zijn snel klaar, andere onderzoeken duren veel langer. Dat heeft onder meer te maken met de complexiteit van de verontreiniging. Onder mijn leiding is vijftien jaar lang onderzoek verricht naar de bodem van de voormalige gasfabriek in Arnhem. Daarna heeft het onderzoek van anderen nog eens vijftien jaar geduurd voordat de schop de grond in kon. Dat is dus dertig (!) jaar. Je kunt me op het gebied van nader onderzoek gerust een ervaringsdeskundige noemen.

Nader onderzoek kan beduidend sneller worden afgerond dan tot nu toe gebruikelijk. Dan moet je het wel anders gaan organiseren, vooral om te voorkomen dat tussen deelfasen te veel tijd verloren gaat. Die tientallen gevallen in de noordelijke provincies zou je als een project moeten aanpakken. Een handige inkoop van veldwerk en analyses voor het geheel zou al veel schelen. De regie in handen nemen ook. Vandaag de tussentijdse resultaten bekend: volgende week de noodzakelijke extra veldwerkzaamheden.

Een nader onderzoek begint natuurlijk met een goed vooronderzoek en een duidelijke hypothese over de verontreiniging en over de wijze waarop kan worden gesaneerd. Vervolgens worden de hypothesen getoetst en worden eventuele verdere stappen besproken. Het gaat in de regel om verontreiniging met gechloreerde koolwaterstoffen. Bodemluchtmetingen en milieusonderingen zijn daarom een vast onderdeel van de strategie.

Met een goed team van bodemdeskundigen en een goede inkoper moeten de nadere onderzoeken in het noorden van het land tijdig kunnen worden uitgevoerd. Ik deel dus het optimisme van de staatssecretaris. Als de nadere onderzoeken maar wel anders worden aangepakt.